

E.U. de Enfermería (Povisa)

(*)ESTRUCTURAS

(*)

La **ESCUELA DE ENFERMERIA POVISA**, adscrita a la **Universidad de Vigo**, se encuentra ubicada dentro del Centro de Estudios Povisa, cuya superficie de aproximadamente 2.300 m², se distribuye en las cuatro plantas que componen la estructura del Centro.

<?xml:namespace prefix = "o" ns = "urn:schemas-microsoft-com:office:office" />

1. DISTRIBUCION POR PLANTAS

q **PLANTA SOTANO DEL EDIFICIO:**

- o Seis aulas polivalentes con capacidad para 24 alumnos.
- o Un aula con capacidad para 72 alumnos.

Estas aulas están preparadas para la realización de trabajos de grupos o individuales con una capacidad de 8 componentes por mesa de trabajo.

Cada uno de los puestos tiene asignado un ordenador para que los estudiantes realicen búsquedas a través de Internet para obtener la Bibliografía necesaria para la realización de los trabajos asignados.

q **PLANTA BAJA DEL EDIFICIO:**

- o Un aula polivalente de 85,45 m² con capacidad para 70 personas.
- o Aula informática con capacidad para 20 personas, dotadas de 20 ordenadores. interconectados con el profesor-tutor.
- o Conexión directa y Wifi a Internet
- o Encerado
- o Pantalla de proyección
- o Impresora
- o Biblioteca de 56,54 m² con aforo para 28 personas.
- o Despacho de dirección de 13,96 m², con mesa de despacho, mesa de reuniones, cuatro sillas
- o Sala de profesores de 60,29 m², con cuatro mesas de despacho, una mesa de juntas con capacidad para doce personas, sillas, ordenadores y mobiliario oficina.
- o Despacho Subdirección de 13,85 m².
- o Secretaria de 20,92 m².

q **PRIMERA PLANTA:**

4 aulas distribuidas de la siguiente forma :

- o Un aula de 59,75 m2
- o Un aula de 59,60 m2
- o Un aula de 60 m2
- o Un aula de 125,23 m2

q **SEGUNDA PLANTA:**

3 aulas distribuidas de la siguiente forma:

- o Un aula de 120,30 m2
- o Un aula de 60,18 m2
- o Un aula de 113,18 m2
- o Un laboratorio con capacidad para 20 personas.

q **SERVICIOS HIGIENICOS** (detallando el número):

PLANTA BAJA DEL EDIFICIO:

q Tres, uno de ellos preparado para minusvalidos de 6,30 m2, separados por una zona de aislamiento de 5,34 m2.

PRIMERA PLANTA:

q Tres, uno de ellos preparado para minusvalidos de 7,32 m2, separados por una zona de aislamiento de 3,31 m2.

SEGUNDA PLANTA:

q Tres, uno de ellos preparado para minusvalidos de 7,32 m2, separados por una zona de aislamiento de 3,31 m2.

Cada una de las aulas está destinada a la formación teórico-práctica de nuestros estudiantes ,conteniendo los recursos suficientes para la impartición de las mismas:

q **MATERIAL DE USO DOCENTE:**

- § Encerado
- § Rotafolios
- § Mesa y silla para formador

§ Mesas y sillas para alumnos

§ Cañón multimedia

§ Proyector de diapositivas

§ Proyector de transparencias

§ Pantalla de proyección

§ TV y DVD

§ **Conexión Wifi a Internet**

(*)NORMATIVA

(*)

La ESCUELA DE ENFERMERÍA POVISA, como Escuela **adscrita** a la UNIVERSIDAD DE VIGO, se rige por las Normativas de carácter general aplicadas a todas las Universidades y las de carácter propio según la UNIVERSIDAD DE VIGO.

CARACTER GENERAL :

- 1.- Real Decreto 1791/2010, de 30 de diciembre, por el que se aprueba el Estatuto del Estudiante Universitario.
- 2.- Real Decreto 1707/2011, de 18 de Noviembre, por el que se regulan las prácticas académicas externas de los estudiantes universitarios.
- 3.- ORDE do 6 de xuño de 2012 que modifica a Orde do 20 de marzo de 2012, que desenvolve o Decreto 222/2011, do 2 de decembro, polo que se regulan as ensinanzas universitarias oficiais no ámbito da Comunidade Autónoma de Galicia.

UNIVERSIDAD DE VIGO

- 1.- Decreto 7/2010, do 14 de xaneiro, polo que se aproban os estatutos da Universidade de Vigo.
- 2.- Normativa sobre la estructura y organización académica de los planes de estudio aprobada por la Xunta de Gobierno el 13 de setembro de 1999.
- 3.- Normas de Gestión académica para titulaciones de GRADO reguladas por el RD 1393/2007.
- 4.- Reglamento Estudiantes UNIVERSIDAD DE VIGO.
- 5.- Normativa pola que se regulan os contratos □ programa coas escolas e facultades da Universidade de Vigo.
- 6.- Requisitos de acceso por parte de los estudiantes. Real Decreto 1393/2007 .

OTRAS NORMATIVAS RELACIONADAS CON EL TITULO.

- 1.- Real Decreto 1393/2007, Ley 4/2005, de 18 de febrero, para la igualdad de mujeres y hombres.
- 2.- Ley 51/2003, de 2 de diciembre, de igualdad de oportunidades, no discriminación y accesibilidad universal de las personas con discapacidad.
- 3.- Ley 27/2005, de 30 de noviembre, de fomento de la educación y la cultura de la paz.
- 4.- Reglamento regimen interno ESCUELA ENFERMERIA POVISA. Ley orgánica 6/2001, de Universidades, modificada por la Ley 4/2007 y el Reglamento de Centros Adscritos de la Universidad de Vigo aprobado en el Claustro Universitario del 20 de Diciembre de 2007.

(*)LOCALIZACIÓN

(*)

La ESCUELA UNIVERSITARIA DE ENFERMERIA POVISA está ubicada en la calle Romil nº 75/77 en la ciudad de Vigo.

Su situación permite la cercanía con los distintos centros donde se realizan las prácticas clínicas de nuestros estudiantes.

Además de estar situada cerca de grandes Centros comerciales y de paradas de autobús para poder desplazarse sin dificultad por toda la ciudad de Vigo.

El siguiente enlace os lleva a la empresa encargada del transporte urbano en la ciudad, indicando paradas, horarios y líneas.

<http://rutas.vitrassa.es/>

(*)PRESENTACIÓN

(*)

La Escuela Universitaria de Enfermería de POVISA, **adscrita** a la Universidad de Vigo, nació oficialmente en el año 1991 bajo el patronazgo del HOSPITAL POVISA con la idea de desarrollar una función docente que consideraba adecuada y beneficiosa para un HOSPITAL de sus características, formando profesionales de Enfermería que cuando terminaran sus estudios, pudieran pasar a formar parte de la División de Enfermería del hospital.

Nuestra Escuela se rige por la Legislación Universitaria vigente, y por tanto, el Plan de Estudios está homologado y compartido por las otras E.U.E. adscritas a la Universidad de Vigo, la cual emite el título de Grado en Enfermería, lo que nos permite una comunicación fluida y facilita las posibilidades de traslados de estudiantes entre las Escuelas que en su momento pudieran surgir.

Las clases teóricas se imparten en las instalaciones en la calle Romil 75-77 y las materias de Prácticas Clínicas se realizan en los distintos Departamentos, Servicios y Laboratorios del Hospital Povisa, así como en Hospitales de la red pública y privada, y Centros de Atención Primaria. Además la Escuela tiene un convenio de colaboración entre Residencias de Mayores tanto públicas como privadas, Servicios médicos de empresas y la propia Escuela.

Grado en Enfermería

Asignaturas

Curso 3

Código	Nombre	Cuatrimestre	Cr.totales
V53G140V01301	Enfermería clínica III	1c	6
V53G140V01302	Enfermería materno-infantil	1c	9
V53G140V01303	Prácticas clínicas II	1c	15
V53G140V01304	Enfermería geriátrica y cuidados paliativos	2c	6
V53G140V01305	Enfermería en salud mental	2c	6
V53G140V01306	Prácticas clínicas III	2c	18

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Enfermería clínica III				
Asignatura	Enfermería clínica III			
Código	V53G140V01301			
Titulación	Grao en Enfermería			
Descriptor	Creditos ECTS	Selección	Curso	Cuatrimestre
	6	OB	3	1c
Lengua	Castelán			
Impartición				
Departamento	Departamento da E.U. de Enfermería (Povisa)
Dpto. Externo			
Coordinador/a	Estévez Diz, Alfredo			
Profesorado	Camba Estévez, Manuel
Estévez Diz, Alfredo
Muiños Álvarez, Alicia
Muñoz López, Francisco			
Correo-e	alfredoestevez@hotmail.com			
Web	http://www.cepovisa.com			
Descripción general				

Competencias de titulación	
Código	
A11	Establecer unha relación empática e respectuosa co paciente e a familia, acorde coa situación da persoa, problema de saúde e etapa de desenvolvemento.
A13	Recoñecer as situacións de risco vital e saber executar manobras de soporte vital básico e avanzado.
A17	Aplicar o proceso de enfermaría para proporcionar e garantir o benestar a calidade e seguridade das persoas atendidas.
A18	Coñecer e aplicar os principios que sustentan os coidados integrais de enfermaría.
A19	Dirixir, avaliar e prestar os coidados integrais de enfermaría, ao individuo, á familia e á comunidade.
A22	Promover a participación das persoas, familia e grupos no seu proceso de saúde-enfermidade.
A25	Aplicar os métodos e procedementos necesarios no seu ámbito para identificar os problemas de saúde máis relevantes nunha comunidade.
A28	Coñecer as alteracións da saúde do adulto, identificando as manifestacións que aparecen nas súas distintas fases.
A30	Analizar os datos recollidos na valoración, priorizar os problemas do paciente adulto, establecer e executar o plan de coidados e realizar a súa avaliación.
A31	Realizar as técnicas e procedementos de coidados de enfermaría, establecendo unha relación terapéutica cos enfermos e familiares.
A32	Seleccionar as intervencións encamiñadas a tratar ou previr os problemas derivados das desviacións de saúde.
A33	Ter unha actitude cooperativa cos diferentes membros do equipo.
A43	Coñecer os problemas de saúde máis frecuentes nos anciáns
A53	Coñecemento relevante e capacidade para aplicar Ciencias básicas e da vida.

Competencias de materia	
Resultados previstos en la materia	Resultados de Formación y Aprendizaje
Establecer unha relación empática e respectuosa co paciente e a familia, acorde coa situación da persoa, problema de saúde e etapa de desenvolvemento.	A11
Aplicar o proceso de enfermaría para proporcionar e garantir o benestar a calidade e seguridade das persoas atendidas.	A17
Coñecemento relevante e capacidade para aplicar Ciencias básicas e da vida.	A53
Recoñecer as situacións de risco vital e saber executar manobras de soporte vital básico e avanzado.	A13
Aplicar o proceso de enfermaría para proporcionar e garantir o benestar a calidade e seguridade das persoas atendidas.	A17
Coñecer e aplicar os principios que sustentan os coidados integrais de enfermaría.	A18
Dirixir, avaliar e prestar os coidados integrais de enfermaría, ao individuo, á familia e á comunidade.	A19
Promover a participación das persoas, familia e grupos no seu proceso de saúde-enfermidade.	A22
Aplicar os métodos e procedementos necesarios no seu ámbito para identificar os problemas de saúde máis relevantes nunha comunidade.	A25
Coñecer as alteracións da saúde do adulto, identificando as manifestacións que aparecen nas súas distintas fases.	A28

Analizar os datos recollidos na valoración, priorizar os problemas do paciente adulto, establecer e executar o plan de cuidados e realizar a súa avaliación.	A30
Realizar as técnicas e procedementos de cuidados de enfermaría, establecendo unha relación terapéutica cos enfermos e familiares.	A31
Seleccionar as intervencións encamiñadas a tratar ou prever os problemas derivados das desviacións de saúde.	A32
Ter unha actitude cooperativa cos diferentes membros do equipo.	A33
Coñecer os problemas de saúde máis frecuentes nos anciáns	A43

Contidos

Tema	
1. Conceptos generales de la cirugía endocrina.	1.1 Conceptos Generales
1.2 Recuerdo Anatómico y Fisiológico
1.3 Valoración General Endocrina
1.4 Tratamiento Quirúrgico
1.5 Tratamiento Médico
2. Enfermedades benignas del tiroides	2.1 Hipotiroidismo
2.2 Hipertiroidismo
2.3 Tiroiditis
3. Neoplasias de tiroides.	3.1 Cáncer Papilar Tiroides
3.2 Cáncer Folicular Tiroides
3.3 Cáncer Medular Tiroides
3.4 Cáncer Anaplásico Tiroides
3.5 Linfomas Tiroideos
3.6 Cáncer Metastásico Tiroideo
4. Hiperparatiroidismo.	4.1 Hiperparatiroidismo Primario
4.2 Hiperparatiroidismo Secundario
4.3 Otros Hiperparatiroidismos
4.4 Hipoparatiroidismo
5. Tumores endocrinos del páncreas	5.1 Insulinoma
5.2 Gastrinoma
5.3 Glucagonoma
5.4 Vipoma
5.5 Otros Tumores Endocrinos Pancreáticos
6. Patología suprarrenal.	6.1 Síndrome de Cushing
6.2 Aldosteronismo Primario
6.3 Feocromocitoma
6.4 Enf. Addison
7. Neoplasia endocrina múltiple.	7.1 Neoplasia endocrina múltiple I
7.2 Neoplasia endocrina múltiple IIa
7.3 Neoplasia endocrina múltiple IIb
7.4 Neoplasia endocrina múltiple III
8. Patología hipofisaria.	8.1 Hiperpituitarismos
8.2 Hipo;pituitarismos
8.3 Déficit Hipofisarios Aislados
8.4 Enfermedades de la Neurohipofisis
9. Obesidad mórbida.	9.1 Manejo Farmacológico
9.2 Manejo Quirúrgico
9.3 Manejo por Enfermería
10. Cirugía Pared Abdominal	10.1 Patología Herniaria
11. Politraumatismos	11.1 Asistencia al politraumatizado. Conceptos generales
11.2 Traumatismos abdominales
11.3 Traumatismos torácicos
11.4 Traumatismos cervicales y pediátricos
12 Estudio del paciente con enfermedad renal. Patología nefrourológica	12.1 Valoración Función Renal y Urinaria
12.2 Manejo de las Enfermedades Renales
12.3 Manejo de las Enfermedades Urológicas
13. Enfermedades Renales	13.1 Síndrome nefrótico.
13.2 Nefropatías glomerulares
13.3 Nefropatías tubulointersticiales.
14. Insuficiencia Renal Aguda	14.1 Causas de Insuficiencia Renal Aguda
14.2 Clínica de Insuficiencia Renal Aguda
14.3 Tratamiento Insuficiencia Renal Aguda
15. Insuficiencia Renal Crónica	15.1 Causas de Insuficiencia Renal Crónica
15.2 Clínica de Insuficiencia Renal Crónica
15.3 Tratamiento Insuficiencia Renal Crónica

16. Cuidados de enfermería en Hemodiálisis y Diálisis Peritoneal	16.1 Hemodialisis
16.2 Diálisis Peritoneal
17. Paciente Urológico	17.1 Evaluación del paciente urológico
17.2 Síntomas y Signos
17.3 Técnicas Diagnósticas.
18. Enfermedades Benignas Tracto Genitourinario	18.1 Enfermedades Infecciosas del Tracto Genitourinario
18.2 Enfermedades Inflamatorias del Tracto Genitourinario
19. Patología Urológica Renal	19.1 Uropatía obstructiva
19.2 Tumores renales
20. Patología vesical	20.1 Disfunciones neuromusculares del tracto urinario inferior
20.2 Tumores vesicales
21. Patología Prostática	21.1 Hiperplasia Benigna de próstata
21.2 Cáncer de próstata
22. Patología de Testículo	22.1 Escroto agudo
22.2 Tumores de Testículo y Paratesticulares
23. Patología Genital Masculina y Disfunción Sexual	23.1 Patología Genital Masculina
23.2 Disfunción Sexual
24. Introducción a la Neurocirugía	24.1 Breve historia de la neurocirugía
24.2 Historia de la neurorradiología y su relación con la Neurocirugía.
24.3 Técnicas quirúrgicas.
24.4 Navegación endovascular.
24.5 Esterotaxia.
24.6 Radiocirugía.
24.7 Neuronavegador.
24.8 Microscopio quirúrgico
25. Tumores de Fosa Posterior o Infratentoriales	25.1 Conceptos generales: Tumores supra e infratentoriales. Anatomía breve de la fosa posterior. Peculiaridades generales y quirúrgicas de la fosa posterior. Gravedad de la cirugía en la fosa posterior. Relación de incidencia tumoral adultos/niños
25.2 Clínica de los tumores de fosa posterior
25.3 Diagnóstico por imagen: TC, RM. Recuerdo histórico: Neumoencefalografía y Ventriculografía
25.4 Tumores de FP e Hidrocefalia obstructiva. Drenaje ventricular externo y Válvulas de Derivación de LCR
25.5 Tumores más frecuentes en la FP: Neurinoma del VIII, Meduloblastoma, Ependimoma, Astrocitoma de cerebelo
25.6 Tratamiento de los tumores de FP: Cirugía, Radioterapia, Radiocirugía y Quimioterapia
26. Tumores Hipofisarios, Adenoma de Hipófisis	26.1 Conceptos generales: Anatomía de la silla turca y glándula hipofisaria. Adeno y Neurohipófisis. Hormonas hipofisarias. Relación con la vía óptica (hemianopsia bitemporal).
26.2 Tumores hipofisarios: Generalidades. Micro y macroadenomas. Panhipopituitarismo
26.3 Enfermedad de Cushing, Acromegalia, Prolactinomas
26.4 Tratamiento de los Adenomas Hipofisarios: Tratamiento médico, Radiocirugía, Tipos de cirugía: transesfenoidal, endoscópica y craneotomía
27. Patología Vascular Cerebral	27.1 Conceptos generales: anatomía vascular cerebral. Hemorragia cerebral y TCE. Hemorragia subaracnoidea espontánea. Aneurisma cerebral. Malformación arteriovenosa cerebral.
27.2 Tipos de hemorragia cerebral de etiología vascular: hemorragia intraparenquimatosa, intraventricular y subaracnoidea espontánea
27.3 Hemorragia subaracnoidea espontánea: Concepto. Forma de presentación. Gravedad. Etiología. Orientación diagnóstica, tratamiento y complicaciones. HSA y aneurisma cerebral.
27.4 Aneurisma cerebral: Concepto. Diagnóstico. Incidencia. Tipos (saculares, fusiformes, rotos, incidentales).

28. Tumores Cerebrales	28.1 Conceptos generales: incidencia, anatomía de los lóbulos cerebrales, gravedad, supervivencia y secuelas. 28.2 Sintomatología: focal, general. Hipertensión intracraneal. TC y epilepsia. Secuelas. Exploración neurológica y áreas topográficas cerebrales. 28.3 Diagnóstico por imagen: Recuerdo histórico: Dandy, Egas Moniz, Ventriculografía y Arteriografía. Medios actuales: TC, RM, Angio TC y RM, Perfusión y Difusión, Angiografía 28.4 Clasificación: por el comportamiento (malignos, benignos) por la anatomía patológica, por la topografía 28.5 Particularidades de algunos tumores cerebrales: gliomas, meningiomas, metástasis 28.6 Tratamiento: Cirugía: craneotomía, biopsia estereotáctica, biopsia con navegador, cirugía endoscópica. Tratamientos complementarios: Radioterapia, Radiocirugía, Quimioterapia 28.7 Miscelánea: TC y metástasis. TC y epilepsia. Control evolutivo de tumores malignos y benignos
29. Traumatismo craneoencefálico. Hematomas intracraneales. PIC, HIC y Edema cerebral	29.1 Conceptos generales: TCE, Edema cerebral, PIC, HIC 29.2 Edema cerebral: concepto, etiología y tratamiento 29.3 Monitorización y control de la PIC 29.4 TCE: Conceptos generales. Etiología, Incidencia. ECG Exploración, control y tratamiento del traumatizado en: Lugar del accidente, Urgencias, Planta de hospitalización y UVI. Signos de deterioro neurológico 29.5 Heridas incisas. Fracturas craneales: concepto, etiología y tratamiento 29.6 Hematomas intracraneales agudos: Epidural, subdural, intraparenquimatoso 29.7 Contusiones hemorrágicas cerebrales 29.8 Hematoma subdural crónico
30. OncoHematología	30.1 Definición de cancer 30.2 Fases y estadios de la enfermedad 30.3 Tratamiento 30.4 Cuidados de enfermería en las diferentes fases 30.5 Técnicas de enfermería 30.6 Citostáticos. Manejo: Administración. Extravasación 30.7 Radioterapia cuidados de enfermería 30.8 La sangre. Composición. Función. 30.9 Patologías 30.10 Cuidados de enfermería en alteraciones células sanguíneas. 30.11 Prevención primaria.
31. Enfermería Endocrina	31.1 Recordatorio del sistema endocrino. Anatomía. 31.2 Alteraciones y patologías 31.2 Cuidados al usuario 31.3 Diabetes. Generalidades 31.4 Educación sanitaria 31.5 Prevención de complicaciones. 31.6 Cuidado al paciente diabético. 31.6 Técnicas de enfermería 31.7 Tratamientos. Administración de los mismos.
(*)32. *Patología *Infecciosa	(*)32.1 Introducción a las Enfermedades *Infecciosas 32.2 *Sepsis 32.3 *Tuberculosis 32.4 Enfermedades de Transmisión Sexual 32.5 *Infección VIH
(*)33. *Endocrinología e *Metabolismo:	(*)33.1 *Patología del *Hipotálamo 33.2 *Patología *Hipofisaria 33.3 *Patología *Tiroidea e *Paratiroides 33.4 Enfermedades *Suprarrenales e *Gónadas 33.5 *Diabetes 33.6 *Dislipemias 33.7 *Hiperuricemia
(*)34. Enfermedades *Renales	(*)34.1 *Insuficiencia *Renal Aguda 34.2 *Insuficiencia *Renal Crónica

Planificación			
	Horas en clase	Horas fuera de clase	Horas totales
Sesión magistral	112	0	112
Seminarios	24	0	24
Trabajos tutelados	0	10	10
Pruebas de tipo test	2	0	2
Pruebas de respuesta larga, de desenvolvimiento	1	1	2

*Los datos que aparecen en la tabla de planificación son de carácter orientativo, considerando la heterogeneidad de alumnado

Metodoloxía docente	
	Descrición
Sesión maxistral	Sesión Explicativas del temario mediante diapositivas
Seminarios	Reuniones de la clase con los profesores para analizar casos y fomentar el trabajo en equipo entre los alumnos
Traballos tutelados	Trabajo individual sobre alguno de los títulos del programa para ejercitar el uso y la búsqueda de bibliografía

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Traballos tutelados	Tutorías semanales donde se resuelven dudas y se comentan los contenidos de la asignatura

Avaliación		
	Descrición	Calificación
Traballos tutelados	Trabajo individual sobre alguno de los títulos del programa para ejercitar el uso y la búsqueda de bibliografía	10
Probas de tipo test	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadero/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos...). Os alumnos seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades.	70
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas abertas sobre un tema. Os alumnos deben desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que teñen sobre a materia nunha resposta extensa.	20

Otros comentarios sobre la Evaluación

Bibliografía. Fontes de información

-
-

Recomendacións

Asignaturas que continúan el temario	
Enfermería clínica I/V53G140V01204	
Enfermería clínica II/V53G140V01205	

Asignaturas que se recomienda cursar simultáneamente	
Enfermería xeriátrica e cuidados paliativos/V53G140V01304	

Asignaturas que se recomienda haber cursado previamente	
Anatomía humana: Anatomía humana/V53G140V01101	
Bioquímica: Bioquímica/V53G140V01103	
Fisioloxía: Fisioloxía/V53G140V01105	
Fundamentos de enfermaría/V53G140V01107	
Introducción á enfermaría clínica/V53G140V01201	

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Enfermería materno-infantil				
Asignatura	Enfermería materno-infantil			
Código	V53G140V01302			
Titulación	Grao en Enfermería			
Descritores	Creditos ECTS	Selección	Curso	Cuatrimestre
	9	OB	3	1c
Lengua	Castelán			
Impartición	Galego			
Departamento	Dpto. Externo			
Coordinador/a	Domínguez Otero, M ^a José			
Profesorado	Domínguez Otero, M ^a José
Estévez Guimerans, Francisco
González Figueras, Ramón			
Correo-e	mjdominguez@povisa.es			
Web	http://www.cepovisa.com			
Descripción general				

Competencias de titulación	
Código	
A29	Identificar as necesidades de coidado derivadas dos problemas de saúde.
A31	Realizar as técnicas e procedementos de coidados de enfermaría, establecendo unha relación terapéutica cos enfermos e familiares.
A32	Seleccionar as intervencións encamiñadas a tratar ou previr os problemas derivados das desviacións de saúde.
A33	Ter unha actitude cooperativa cos diferentes membros do equipo.
A34	Identificar as características das mulleres nas diferentes etapas do ciclo reprodutivo e no climaterio e nas alteracións que se poden presentar proporcionando os coidados necesarios en cada etapa.
A35	Aplicar coidados xerais durante o proceso de maternidade para facilitar a adaptación das mulleres e os neonatos ás novas demandas e previr complicacións.
A36	Coñecer os aspectos específicos dos coidados do neonato. Identificar as características das diferentes etapas da infancia e adolescencia e os factores que condicionan o patrón normal de crecemento e desenvolvemento.
A37	Coñecer os problemas de saúde máis frecuentes na infancia e identificar as súas manifestacións. Analizar os datos de valoración do neno, identificando os problemas de enfermaría e as complicacións que poden presentarse.
A38	Aplicar as técnicas que integran o coidado de enfermaría, establecendo unha relación terapéutica cos nenos e os seus coidadores.
A39	Seleccionar as intervencións dirixidas ao neno san e ao enfermo, así como as derivadas dos métodos de diagnóstico e tratamento.
A40	Ser capaz de proporcionar educación para a saúde aos pais ou coidadores primarios.
A45	Coñecer o Sistema Sanitario Español.
A48	Coñecer a lexislación aplicable e o código ético e deontolóxico da enfermaría española, inspirado no código europeo de ética e deontoloxía de enfermaría.
A49	Prestar coidados, garantindo o dereito á dignidade, privacidade, intimidade, confidencialidade e capacidade de decisión do paciente e familia.
A50	Individualizar o coidado considerando a idade, o xénero, as diferenzas culturais, o grupo étnico, as crenzas e valores.
A53	Coñecemento relevante e capacidade para aplicar Ciencias básicas e da vida.
B1	
B2	

Competencias de materia	
Resultados previstos en la materia	Resultados de Formación y Aprendizaje

(*)(*)

	A29	
	A32	
	A33	
	A34	
	A35	
	A36	
	A37	
	A38	
	A39	
	A40	
	A45	
	A48	
	A49	
	A50	
	A53	
II	A31	B1
II La asignatura consta de 2 partes bien diferenciadas: la enfermería maternal que se ocupa de la atención a la mujer y madre; y la enfermería infantil cuyo objetivo es el niño en sus diferentes etapas evolutivas hasta la edad adulta.	A32	B2
	A33	
	A34	
	A35	
OBJETIVOS GENERALES:	A36	
El alumno al finalizar la asignatura será capaz de:	A37	
- Obtener los conocimientos y habilidades necesarias sobre aspectos de cuidados y técnicas de enfermería materno-infantil, que permitan capacitarlo para desarrollar la práctica enfermera de una forma idónea.	A38	
	A39	
	A40	
	A45	
- Prestar cuidados integrales tanto a la mujer como al niño, desde su nacimiento hasta la adolescencia, en los diferentes niveles de atención de salud: promoción, prevención, recuperación y rehabilitación. Teniendo en cuenta su individualidad y, el contexto familiar y socio-ambiental en el que se desenvuelven.	A48	
	A49	
	A50	
- Desarrollar un espíritu crítico e investigador en el área de la enfermería materno- Infantil, que le permita enriquecer su desarrollo y formación		
OBJETIVOS ESPECIFICOS:		
Enfermería maternal:		
- Identificar las aportaciones de la enfermería en el campo de la reproducción y mantenimiento de la salud reproductiva		
- Describir los procedimientos y actividades de cuidados dirigidos a los principales problemas de salud reproductiva.		
- Correlacionar los cambios fisiológicos normales del organismo femenino con los producidos durante la maternidad		
- Distinguir los signos y síntomas provocados por las posibles alteraciones de la gestación, parto y puerperio de los cambios de adaptación normal durante estos periodos.		
Enfermería Infantil:		
- Que el alumno conozca las características propias del niño en las diferentes etapas de su desarrollo evolutivo desde la concepción hasta la etapa adulta, con el fin de facilitar los cuidados de enfermería necesarios en la prevención y atención del niño sano y, del paciente pediátrico enfermo y/o hospitalizado.		
- Distinguir la importancia de la promoción de la salud y prevención de la enfermedad para conseguir un crecimiento y desarrollo óptimo.		
- Identificar los riesgos de salud a los que el niño está expuesto en las diferentes etapas de la infancia.		
- Que el alumno aplique en la práctica enfermera de Atención Primaria y Especializada, los conocimientos teóricos adquiridos en el desarrollo conceptual de la asignatura.		

Contidos

Tema

ENFERMERÍA MATERNAL:

- 1.- Concepto. Reseña histórica
- 2.- recuerdo anatómico del Apto. genital femenino
- 3.- Ciclo genital femenino. Ovulación. Menstruación.
- 4.- Pubertad y climaterio.
- 5.- Diagnóstico del embarazo. Modificaciones fisiológicas y psicológicas de la mujer embarazada.
- 6.- Control prenatal.
- 7.- Cuidados higiénicos-dietéticos de la mujer embarazada. Educación maternal.
- 8.- Principales problemas médicos que puedan surgir en la mujer embarazada.
- 9.- Principales problemas que afectan al desarrollo fetal (parto prematuro, desprendimiento prematuro de placenta normoinsera, placenta previa, CIR, embarazo prolongado).
- 10.- Parto: inicio, definición, causas y periodos.
- 11.- Seguimiento de la parturienta durante las fases del parto
- 12.- Analgesia durante el parto
- 13.- parto distócico. Parto múltiple. Cesárea.
- 14.- valoración del RN Cuidados inmediatos
- 15.- lactancia materna
- 16.- Cuidados de enfermería en el puerperio. Infección puerperal
- 17.- Aborto. Embarazo ectópico. Mola
- 18.- planificación familiar
- 19.- Trastornos menstruales. Amenorrea. metrorragia. Dismenorrea.
- 20.- Infecciones ginecológicas
- 21.- Tumores ginecológicos
- 22.- Diagnóstico precoz del cáncer ginecológico

ENFERMERÍA INFANTIL:

- 1.- El niño. Pediatría y Puericultura
- 2.- El recién nacido: características. Su valoración y atenciones. Medidas preventivas. problemas neonatales.
- 3.- Alimentación del lactante. Lactancia natural, artificial y mixta: Indicaciones y contra-indicaciones. Alimentación complementaria. Alimentación después del año de vida
- 4.- El lactante de alto riesgo: Niño prematuro, bajo peso, inmaduro, pretermino y postmaduro.
- 5.- Aspectos psicosociales.
- 6.- Servicios de sanidad infantil
- 7.- Hospitalización infantil
- 8.- Principios de enfermería quirúrgica. Cuidados pre y postoperatorios del niño
- 9.- Nutrición y nutrientes. anorexia nerviosa y falsa anorexia. Obesidad y sus factores. Vitaminas. Dietas especiales.
- 10.- Metabolismo del agua. balance hidroelectrolítico. Equilibrio ácido-base
- 11.- Acción de otros seres vivos sobre el hombre. la infección y la parasitación. Inmunidad. Prevención antiinfecciosa.
- 12.- Genética médica. enfermedades congénitas y hereditarias. errores congénitos del metabolismo
- 13.- Enfermedades del niño por aparatos y sistemas.

ENFERMERÍA MATERNAL:

- 8.- Patología médico-quirúrgica de la gestante. Embarazo de alto riesgo

ENFERMERIA INFANTIL:

- 5.- Educación infantil. técnicas educativas y errores educativos. El ambiente familiar. El juego y la TV.
- 6.- Malos tratos
- 8.- Accidentes en la infancia
- 10.- Deshidratación. Tipos y tratamiento. Acidosis y alcalosis y sus mecanismos de compensación.
- 11.- Vacunas.
- 13.- .Sistema nervioso.
.Psicopatología. Retraso mental. Test de inteligencia
.Organos de los sentidos: Visión y audición.
.Aparato respiratorio
.Aparato digestivo
.Sistema cardio-vascular
.Hematología.
.Aparato genito-urinario
.Sistema osteo-articular
.Lesiones de la piel. Enfermedades exantemáticas. Quemaduras en el niño.

Planificación

Horas en clase

Horas fuera de clase

Horas totales

Titoría en grupo	12	0	12
Traballos tutelados	112	0	112
Sesión maxistral	88	0	88
Seminarios	13	0	13

*Los datos que aparecen en la tabla de planificación son de carácter orientativo, considerando la heterogeneidad de alumnado

Metodoloxía docente

	Descrición
Titoría en grupo	Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.

24.-Metodoloxías integradas Ensino baseado en proxectos de aprendizaxe: Método no que os estudantes levan a cabo a realización dun proxecto nun tempo determinado para resolver un problema ou abordar unha tarefa mediante a planificación, deseño e realización dunha serie de actividades. |
Traballos tutelados	O estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Xeralmente trátase dunha actividade autónoma do/s estudante/s que inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción...
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Seminarios	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permiten afondar ou complementar os contidos da materia. Pódense empregar como complemento das clases teóricas.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminarios
Traballos tutelados

Avaliación

	Descrición	Calificación
Traballos tutelados	O estudante presenta o resultado obtido na elaboración dun documento sobre a temática da materia, na preparación de seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc.
Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo, de forma oral ou escrita	10
Sesión maxistral	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos...). Os alumnos seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades. Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas directas sobre un aspecto concreto. Os alumnos deben responder de maneira directa e breve en base aos coñecementos que teñen sobre a materia.	80
Seminarios	Proba na que se presenta unha situación ou problemática xa dada ou que pode darse, partindo dos diferentes factores involucrados, a análise dos antecedentes, condicións, da situación, etc.	10

Otros comentarios sobre la Evaluación

Bibliografía. Fontes de información

ENFERMERIA MATERNAL:

- DONAT COLOMER F: ENFERMERIA MATERNAL Y GINECOLOGICA. Ed. Masson
- SEGURANGES GLORIA: ENFERMERIA MATERNAOL. Masson
- CREASY AND RESNIK: MATERNAL-FETAL MEDICINE. Ed. Saunders
- GONZALEZ MERLO J: GINECOLOGÍA. OBSTETRICIA. Ed. Masson
- SPEROFF, GLASS, KASE: ENDOCRINOLOGIA GINECOLOGICA E INFERTILIDAD. Ed. Waverly Hispanica SA
- SINGLETON, FOWLER: ONCOLOGIA GINECOLOGICA. Ed McGraw Hill
- HOSKINS, PEREZ, YOUNG: PRINCIPLES AND PRACTICE OF GYNECOLOGIC ONCOLOGY. Ed. Lippincott Williams & Wilkins

ENFERMERIA INFANTIL:

- BURROUGHS A.: ENFERMERIA MATERNO-INFANTIL. 8ª edición. Mcgraw-Hill-Interamericana; 2002
- DIAZ GOMEZ , GOMEZ GARCIA Y RUIZ GARCIA: ENFERMERIA DE LA INFANCIA Y LA ADOLESCENCIA. Ed. McGraw-Hill-Interamericana; 2005
- REEDER, MARTIN & KONIAK: ENFERMERIA MATERNO-INFANTIL. 17 Ed. Interamericana-McGraw-Hill, 1997
-

Recomendacións**Asignaturas que continúan el temario**

Prácticas clínicas IV/V53G140V01405

Asignaturas que se recomienda haber cursado previamente

Anatomía humana: Anatomía humana/V53G140V01101

Fisioloxía: Fisioloxía/V53G140V01105

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Prácticas clínicas II				
Asignatura	Prácticas clínicas II			
Código	V53G140V01303			
Titulación	Grao en Enfermería			
Descritores	Creditos ECTS	Selección	Curso	Cuatrimestre
	15	OB	3	1c
Lengua	Castelán			
Impartición	Galego			
Departamento	Departamento da E.U. de Enfermería (Povisa)
Dpto. Externo			
Coordinador/a	Marcial Pérez, José Ángel			
Profesorado	Giráldez Miranda, Esperanza María
Maldonado Arroyo, Alfonso Eduardo
Marcial Pérez, José Ángel
Muiños Álvarez, Alicia			
Correo-e	amarcialperez@yahoo.es			
Web	http://www.cepovisa.com			
Descripción general				

Competencias de titulación	
Código	
A1	Coñecer e identificar a estrutura e funcións do corpo humano. Comprender as bases moleculares e fisiolóxicas das células e os tecidos.
A2	Coñecer o uso e a indicación de produtos sanitarios vinculados aos coidados de enfermaría.
A3	Coñecer os diferentes grupos de fármacos, os principios da súa autorización, uso e indicación, e os mecanismos de acción dos mesmos.
A4	Utilización dos medicamentos, avaliando os beneficios esperados e os riscos asociados e/ou efectos derivados da súa administración e consumo.
A5	Coñecer e valorar as necesidades nutricionais das persoas sas e con problemas de saúde ao longo do ciclo vital, para promover e reforzar pautas de conduta alimentaria saudable.
A6	Identificar os nutrientes e os alimentos en que se atopan.
A7	Identificar os problemas nutricionais máis habituais e seleccionar as recomendacións dietéticas adecuadas.
A8	Aplicar as tecnoloxías e sistemas de información e comunicación dos coidados de saúde.
A9	Coñecer os procesos fisiopatolóxicos e as súas manifestacións e os factores de risco que determinan os estados de saúde e enfermidade nas diferentes etapas do ciclo vital.
A10	Identificar as respostas psicosociais das persoas ante as diferentes situacións da saúde (en particular, a enfermidade e o sufrimento), seleccionando as accións axeitadas para proporcionarlles axuda nesas situacións.
A11	Establecer unha relación empática e respectuosa co paciente e a familia, acorde coa situación da persoa, problema de saúde e etapa de desenvolvemento.
A12	Utilizar estratexias e habilidades que permitan unha comunicación efectiva con pacientes, familias e grupos sociais, así como a expresión das súas preocupacións e intereses.
A13	Recoñecer as situacións de risco vital e saber executar manobras de soporte vital básico e avanzado.
A15	Identificar, integrar e relacionar o concepto de saúde e os coidados, desde unha perspectiva histórica, para comprender a evolución do coidado de enfermaría.
A16	Comprender unha perspectiva ontolóxica e epistemolóxica, a evolución dos conceptos centrais que configuran a disciplina de enfermaría, así como os modelos teóricos máis relevantes, aplicando a metodoloxía científica no proceso de coidar e desenvolvendo os plans de coidados correspondentes.
A17	Aplicar o proceso de enfermaría para proporcionar e garantir o benestar a calidade e seguridade das persoas atendidas.
A18	Coñecer e aplicar os principios que sustentan os coidados integrais de enfermaría.
A22	Promover a participación das persoas, familia e grupos no seu proceso de saúde-enfermidade.
A28	Coñecer as alteracións da saúde do adulto, identificando as manifestacións que aparecen nas súas distintas fases.
A29	Identificar as necesidades de coidado derivadas dos problemas de saúde.
A30	Analizar os datos recollidos na valoración, priorizar os problemas do paciente adulto, establecer e executar o plan de coidados e realizar a súa avaliación.
A31	Realizar as técnicas e procedementos de coidados de enfermaría, establecendo unha relación terapéutica cos enfermos e familiares.
A32	Seleccionar as intervencións encamiñadas a tratar ou previr os problemas derivados das desviacións de saúde.
A33	Ter unha actitude cooperativa cos diferentes membros do equipo.
A48	Coñecer a lexislación aplicable e o código ético e deontolóxico da enfermaría española, inspirado no código europeo de ética e deontoloxía de enfermaría.

A49	Prestar cuidados, garantindo o dereito á dignidade, privacidade, intimidade, confidencialidade e capacidade de decisión do paciente e familia.
A50	Individualizar o cuidado considerando a idade, o xénero, as diferenzas culturais, o grupo étnico, as crenzas e valores.
A53	Coñecemento relevante e capacidade para aplicar Ciencias básicas e da vida.

Competencias de materia

Resultados previstos en la materia	Resultados de Formación y Aprendizaje
Coñecer e identificar a estrutura e funcións do corpo humano. Comprender as bases moleculares e fisiolóxicas das células e os tecidos.	A1
Coñecer o uso e a indicación de produtos sanitarios vinculados aos cuidados de enfermaría.	A2
Coñecer os diferentes grupos de fármacos, os principios da súa autorización, uso e indicación, e os mecanismos de acción dos mesmos.	A3
Utilización dos medicamentos, avaliando os beneficios esperados e os riscos asociados e/ou efectos derivados da súa administración e consumo.	A4
Coñecer e valorar as necesidades nutricionais das persoas sas e con problemas de saúde ao longo do ciclo vital, para promover e reforzar pautas de conduta alimentaria saudable.	A5
Identificar os nutrientes e os alimentos en que se atopan.	A6
Identificar os problemas nutricionais máis habituais e seleccionar as recomendacións dietéticas adecuadas	A7
Aplicar as tecnoloxías e sistemas de información e comunicación dos cuidados de saúde.	A8
Coñecer os procesos fisiopatolóxicos e as súas manifestacións e os factores de risco que determinan os estados de saúde e enfermidade nas diferentes etapas do ciclo vital.	A9
Identificar as respostas psicosociais das persoas ante as diferentes situacións da saúde (en particular, a enfermidade e o sufrimento), seleccionando as accións axeitadas para proporcionarlles axuda nesas situacións.	A10
Establecer unha relación empática e respectuosa co paciente e a familia, acorde coa situación da persoa, problema de saúde e etapa de desenvolvemento.	A11
Utilizar estratexias e habilidades que permitan unha comunicación efectiva con pacientes, familias e grupos sociais, así como a expresión das súas preocupacións e intereses	A12
Recoñecer as situacións de risco vital e saber executar manobras de soporte vital básico e avanzado.	A13
Identificar, integrar e relacionar o concepto de saúde e os cuidados, desde unha perspectiva histórica, para comprender a evolución do cuidado de enfermaría.	A15
Comprender dende unha perspectiva ontolóxica e epistemolóxica, a evolución dos conceptos centrais que configuran a disciplina de enfermaría, así como os modelos teóricos máis relevantes, aplicando a metodoloxía científica no proceso de coidar e desenvolvendo os plans de cuidados correspondentes.	A16
Aplicar o proceso de enfermaría para proporcionar e garantir o benestar a calidade e seguridade das persoas atendidas.	A17
Coñecer e aplicar os principios que sustentan os cuidados integrais de enfermaría.	A18
Promover a participación das persoas, familia e grupos no seu proceso de saúde-enfermidade.	A22
Coñecer as alteracións da saúde do adulto, identificando as manifestacións que aparecen nas súas distintas fases.	A28
Identificar as necesidades de cuidado derivadas dos problemas de saúde.	A29
Analizar os datos recollidos na valoración, priorizar os problemas do paciente adulto, establecer e executar o plan de cuidados e realizar a súa avaliación.	A30
Realizar as técnicas e procedementos de cuidados de enfermaría, establecendo unha relación terapéutica cos enfermos e familiares.	A31
Seleccionar as intervencións encamiñadas a tratar ou previr os problemas derivados das desviacións de saúde.	A32
Ter unha actitude cooperativa cos diferentes membros do equipo.	A33
Coñecer a lexislación aplicable e o código ético e deontolóxico da enfermaría española, inspirado no código europeo de ética e deontoloxía de enfermaría.	A48
Prestar cuidados, garantindo o dereito á dignidade, privacidade, intimidade, confidencialidade e capacidade de decisión do paciente e familia.	A49
Individualizar o cuidado considerando a idade, o xénero, as diferenzas culturais, o grupo étnico, as crenzas e valores.	A50
Coñecemento relevante e capacidade para aplicar Ciencias básicas e da vida.	A53

Contidos

Tema	
Realización de las actividades referidas a los periodos de prácticas clínicas en los servicios hospitalarias.	Realización portafolios en cada periodo.

Planificación			
	Horas en clase	Horas fuera de clase	Horas totales
Prácticas externas	340	0	340
Informes/memorias de prácticas	10	0	10
Cartafol/dossier	25	0	25

*Los datos que aparecen en la tabla de planificación son de carácter orientativo, considerando la heterogeneidad de alumnado

Metodoloxía docente	
	Descrición
Prácticas externas	O estudante desenvolver as actividades nun contexto relacionado co exercicio dunha profesión, durante un período determinado e realizando as funcións asignadas e previstas na proposta de prácticas.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Prácticas externas	Mediante tutorías presenciales con el estuinate en el lugar de la realización de las Practic as clinicas.
Pruebas	Descrición
Informes/memorias de prácticas	

Avaliación		
	Descrición	Calificación
Prácticas externas	Realización de actividades reales en Centros sanitarios.	80
Informes/memorias de prácticas	Elaboración dun documento por parte do alumno no que se reflicten as características do traballo levado a cabo. Os alumnos deben describir as tarefas e procedementos desenvolvidos, mostrar os resultados obtidos ou observacións realizadas, así como a análise e tratamento de datos.	10
Cartafol/dossier	Documento elaborado polo estudante que recompila información sobre as experiencias, proxectos, tarefas e traballos realizados durante o proceso de formación.	10

Otros comentarios sobre la Evaluación

Bibliografía. Fontes de información

Recomendacións

Asignaturas que continúan el temario
Prácticas clínicas III/V53G140V01306
Prácticas clínicas IV/V53G140V01405
Prácticas clínicas V/V53G140V01406

Asignaturas que se recomienda cursar simultáneamente
Enfermería clínica III/V53G140V01301
Enfermería en saúde mental/V53G140V01305
Enfermería xeriátrica e cuidados paliativos/V53G140V01304
Enfermería materno-infantil/V53G140V01302

Asignaturas que se recomienda haber cursado previamente
Prácticas clínicas IV/V53G140V01208

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Enfermería geriátrica y cuidados paliativos				
Asignatura	Enfermería geriátrica y cuidados paliativos			
Código	V53G140V01304			
Titulación	Grado en Enfermería			
Descriptores	Creditos ECTS	Seleccione	Curso	Cuatrimestre
	6	OB	3	2c
Lengua Impartición	Gallego			
Departamento	Dpto. Externo			
Coordinador/a	Cortiñas Yáñez, Marta			
Profesorado	Agras Suárez, María Concepción
Cortiñas Yáñez, Marta
Mosquera Losada, María Elena			
Correo-e	mcy74@hotmail.es			
Web	http://www.cepovisa.com			
Descripción general				

Competencias de titulación	
Código	
A4	Utilización de los medicamentos, evaluando los beneficios esperados y los riesgos asociados y/o efectos derivados de su administración y consumo.
A5	Conocer y valorar las necesidades nutricionales de las personas sanas y con problemas de salud a lo largo del ciclo vital, para promover y reforzar pautas de conducta alimentaria saludable.
A6	Identificar los nutrientes y los alimentos en que se encuentran.
A7	Identificar los problemas nutricionales de mayor prevalencia y seleccionar las recomendaciones dietéticas adecuadas.
A11	Establecer una relación empática y respetuosa con el paciente y familia, acorde con la situación de la persona, problema de salud y etapa de desarrollo.
A12	Utilizar estrategias y habilidades que permitan una comunicación efectiva con pacientes, familias y grupos sociales, así como la expresión de sus preocupaciones e intereses.
A17	Aplicar el proceso de enfermería para proporcionar y garantizar el bienestar la calidad y seguridad a las personas atendidas.
A19	Dirigir, evaluar y prestar los cuidados integrales de enfermería, al individuo, la familia y la comunidad.
A21	Comprender la función y actividades y actitud cooperativa que el profesional ha de desarrollar en un equipo de Atención Primaria de Salud.
A27	Educación, facilitar y apoyar la salud y el bienestar de los miembros de la comunidad, cuyas vidas están afectadas por problemas de salud, riesgo, sufrimiento, enfermedad, incapacidad o muerte.
A33	Tener una actitud cooperativa con los diferentes miembros del equipo.
A41	Comprender los cambios asociados al proceso de envejecer y su repercusión en la salud.
A42	Identificar las modificaciones estructurales, funcionales, psicológicas y de formas de vida asociadas al proceso de envejecer.
A43	Conocer los problemas de salud más frecuentes en las personas mayores.
A44	Seleccionar las intervenciones cuidadoras dirigidas a tratar o a prevenir los problemas de salud y su adaptación a la vida diaria mediante recursos de proximidad y apoyo a la persona anciana.
A45	Conocer el Sistema Sanitario Español.
A50	Individualizar el cuidado considerando la edad, el género, las diferencias culturales, el grupo étnico, las creencias y valores.
A52	Conocer los cuidados paliativos y control del dolor para prestar cuidados que alivien la situación de los enfermos avanzados y terminales

Competencias de materia	
Resultados previstos en la materia	Resultados de Formación y Aprendizaje
Conocer los cambios nutricionales de las personas mayores teniendo como punto de partida los demás grupos de edad	A5
conocer las bases de la alimentación (alimentos, nutrientes) y su relación	A6
Conocer las indicaciones alimentarias en el mayor tanto sano como en situación patológica	A7
Tener la actitud correcta en relación con la situación actual del mayor, así como la de su familia en una situación de enfermedad como de salud	A12

Tener una actitud adecuada y asertiva con el paciente mayor y su entorno ante los problemas de salud mas frecuentes en el mayor	A11
Aplicar los cuidados integrales al paciente y su entorno usando los recursos asistenciales presentes en nuestro sistema sociosanitario	A19
saber relaizar el plan de cuidados de enfermería en el mayor, aplicando los metodos de valoración (valoracion geriátrica integral) indicados en el paciente mayor	A17
Conocer las funciones del equipo interdisciplinar en relacion con la atencion al mayor	A21
Aplicar los cuidados de enfermería propios del enfermo terminal	A27
Tener una aptitud adecuada con los diferentes profesionales en el atencion al mayor para mejorar la eficacia del cuidado	A33
Conocer los cambios fisicos, psicologicos y sociales más relevantes en el proceso de envejecimiento	A41
conocer los cambios psicosociales más relevantes en nuestro entorno diferenciandolo con el de otras culturas	A42
Conocer los problemas patologicos más frecuentes en el paciente mayor (síndromes geriátricos), así como los cambios que lleva a la perdida parcial y/o total de las funciones en los diferentes aparatos y sistemas en el cuerpo humano del mayor	A43
Saber aplicar los cuidados para prevenir y tratar de deterioro en las AVD Basicas y por tanto de dependencia en el cuidado del mayor,	A44
Conocer los diferentes recursos sociosanitarios vigentes en el Sistema Sociosanitario español y profundizando en el conocimiento de la Ley de Dependencia	A45
Aplicar los cuidados del mayor conociendo la idiosincrasia del grupo de edad al que tratamos, individualizando la situacion de cada mayor. Entendiendo que con el paso del tiempo el grupo generacional que tratamos cambia	A50
Conocer los diferentes tipos de cuidados en el enfermo terminal que nos permitan dar una atencion de calidad en este estado.	A52
Conocer el uso de medicamentos en el ambito del mayor	A4

Contenidos

Tema	
TEMA 1. GERONTOLOGIA SOCIAL	Concepto de vejez; Conceptos fundamentales en la gerontología social; Envejecimiento en el mundo; Problemática del envejecimiento.
TEMA 2. GERIATRIA Y GERONTOLOGIA	Concepto de envejecimiento; Envejecimiento saludable y activo; geriatría y gerontología; la dependencia.
TEMA 3. PLAN GERONTOLOGICO:	Plan gerontológico; Recursos asistenciales; Ley de la dependencia;
TEMA 4. EL ENVEJECIMIENTO:	Tipos de paciente en geriatría; Características del paciente anciano; Síndromes geriátricos; Teorías del envejecimiento
TEMA 5. ENFERMERIA GERIATRICA:	Funciones de la enfermera geriátrica; Actuación de enfermería en los distintos niveles asistenciales; Valoración geriátrica; Instrumentos o escalas de valoración; Valoración de la salud física; Valoración de la capacidad funcional; Valoración de la salud mental; Valoración social.
TEMA 6. ALIMENTACION EN EL ANCIANO	Conceptos básicos sobre alimentación; Clasificación de nutrientes; Clasificación de alimentos; dietética; dietética y envejecimiento; Dietética en el anciano; Valoración del estado nutricional en el anciano; ayuda en la alimentación.
TEMA 7. PROBLEMAS MAS FRECUENTES EN LA VEJEZ I	o DEMENCIAS: Definición de demencia; Criterios diagnósticos de demencia; Clasificación de las demencias; Prevalencia de demencias; Evaluación de un paciente con demencia; Tipos de demencia
TEMA 8: ACTIVIDADES PREVENTIVAS EN GERIATRIA	Educación Sanitaria. Vacunación en el paciente anciano. El anciano y la salud Bucal
TEMA9: TERAPEUTICA DEL ANCIANO:	Farmacocinética y Farmacodinamia. Terapéutica medicamentosa. Polifarmacología. Educación al anciano y su familia en la automedicación. Mal uso y abuso de fármacos. Terapéutica intravenosa en paciente geriátricos.
TEMA 10: CUIDADOS DE ENFERMERÍA:	Actividad física del individuo anciano. Síndrome de inmovilidad en el anciano. Actuación de enfermería en el paciente crónico. Orientación al autocuidado del paciente geriátrico. El anciano hospitalizado. Cuidados de enfermería en el anciano sometido a intervención quirúrgica.
TEMA 11: PROBLEMAS DE SALUD MÁS FRECUENTES EN LA VEJEZ II	OSTEOPOROSIS

APARATO RESPIRATORIO

APARATO URINARIO □ INCONTINENCIA

APARATO DIGESTIVO □ ESQUELÉTICO CRÓNICO

EL CÁNCER EN EL ANCIANO |
| TEMA 12: CUIDADOS EN EL ENFERMO TERMINAL | (*)(*) |

Planificación			
	Horas en clase	Horas fuera de clase	Horas totales
Resolución de problemas y/o ejercicios	8	0	8
Estudio de casos/análisis de situaciones	10	0	10
Sesión magistral	21	0	21
Pruebas de tipo test	3	0	3
Pruebas de respuesta corta	3	0	3
Pruebas de respuesta corta	3	0	3
Trabajos y proyectos	2	100	102
*Los datos que aparecen en la tabla de planificación son de carácter orientativo, considerando la heterogeneidad de alumnado			

Metodologías	
	Descripción
Resolución de problemas y/o ejercicios y Barthel)	Deberán resolver ejercicios sobre las principales escalas de valoración geriátrica (MEC, Escala Katz
Estudio de casos/análisis de situaciones	Deberán aplicar los conocimientos adquiridos en la materia para resolver situaciones propuestas en clase que se dan con mayor frecuencia en el mayor
Sesión magistral	Se explicarán los contenidos teóricos de la materia

Atención personalizada	
Metodologías	Descripción
Resolución de problemas y/o ejercicios	Se tratarán las dudas que de forma individual presente los diferentes alumnos tanto cuando se resuelvan problemas, casos prácticos o se realicen las diferentes pruebas de evaluación. Así mismo se identificarán y resolverán las dificultades individuales de aprendizaje que se observen, dando apoyo a aquel que lo precise
Estudio de casos/análisis de situaciones	Se tratarán las dudas que de forma individual presente los diferentes alumnos tanto cuando se resuelvan problemas, casos prácticos o se realicen las diferentes pruebas de evaluación. Así mismo se identificarán y resolverán las dificultades individuales de aprendizaje que se observen, dando apoyo a aquel que lo precise
Pruebas	Descripción
Pruebas de tipo test	
Pruebas de respuesta corta	
Pruebas de respuesta corta	
Trabajos y proyectos	

Evaluación		
	Descripción	Calificación
Resolución de problemas y/o ejercicios	Se valorará la participación del alumno en la resolución de ejercicios y problemas	5
Estudio de casos/análisis de situaciones	Se valorará la participación y la capacidad de resolver situaciones de alumno	3
Sesión magistral	Se valorará tanto la presencia como la participación del alumno en clase	5
Pruebas de tipo test	Se valorarán los conocimientos teóricos prácticos adquiridos	30
Pruebas de respuesta corta	Se valorarán los conocimientos teóricos prácticos adquiridos	30
Pruebas de respuesta corta	Se valorarán los conocimientos teóricos prácticos adquiridos en clase	25
Trabajos y proyectos	(*)O estudiante presenta o resultado obtenido en la elaboración de un documento sobre la temática de la materia, en la preparación de seminarios, investigaciones, memorias, ensayos, resúmenes de lecturas, conferencias, etc.
Puede llevarse a cabo de manera individual o en grupo, de forma oral o escrita	2

Otros comentarios sobre la Evaluación

Fuentes de información
MANUAL MERK DE GERIATRIA.,
J. M. RIVERA, F. VEIGA, M. TORRIJOS, ENFERMERIA GERIATRICA.,
DIANE KASCHAKM NEWMAN, DIANE A. JAKOVAC SMITH., PLANES DE CUIDADOS EN GERIATRIA,
S. RODRIGUEZ MORENO, A. CASTELLANO SUAREZ., INTERVENCION CLINICA Y PSICOLOGICA EN EL ANCIANO,
J. R. CASTILLO, M. ROMERO, J. S. SERRANO., TERAPEUTICA FARMACOLOGICA EN GERIATRIA.,

GLORIA PEREZ SERRANO, **INTERVENCION Y DESARROLLO INTEGRAL EN PERSONAS MAYORES**, 2006,
VALORACION NUTRICIONAL EN EL ANCIANO, 2007,
XUNTA DE GALICIA, **VIDA E LIBERDADE: O DEREITO A UNA MORTE DIGNA**, 2006,
ENTRENAMIENTO DE HABILIDADES PSICOCORPORALES EN LA VEJEZ., 2003,
ASPECTOS MEDICOS-LEGALES DE LAS DEMENCIAS, 2003,
JOAN SUBIRATS, **LA VEJEZ COMO OPORTUNIDAD**,
. JOSE. A. NIETO, **LA SEXUALIDAD DE LA PERSONAS MAYORES EN ESPAÑA.**, 1995,
HUEROS IGLESIAS A., **CEAFA ATENDER A UNA PERSONA CON ALZHEIMER**, 2008,

Recomendaciones

Asignaturas que continúan el temario

Prácticas clínicas IV/V53G140V01405

Prácticas clínicas V/V53G140V01406

Asignaturas que se recomienda cursar simultáneamente

Enfermería clínica III/V53G140V01301

Asignaturas que se recomienda haber cursado previamente

Anatomía humana: Anatomía humana/V53G140V01101

Enfermería comunitaria I/V53G140V01104

Enfermería clínica I/V53G140V01204

Enfermería clínica II/V53G140V01205

Enfermería comunitaria II/V53G140V01206

Prácticas clínicas I/V53G140V01208

Prácticas clínicas II/V53G140V01303

Prácticas clínicas III/V53G140V01306

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Enfermería en saúde mental				
Asignatura	Enfermería en saúde mental			
Código	V53G140V01305			
Titulación	Grao en Enfermería			
Descritores	Creditos ECTS	Seleccione	Curso	Cuatrimestre
	6	OB	3	2c
Lengua	Castelán			
Impartición				
Departamento	Dpto. Externo			
Coordinador/a	Pérez García, María Pilar			
Profesorado	Pérez García, María Pilar			
Correo-e	mpergar@hotmail.com			
Web	http://www.cepovisa.com			
Descrición
general				

Competencias de titulación	
Código	
A2	Coñecer o uso e a indicación de produtos sanitarios vinculados aos cuidados de enfermaría.
A3	Coñecer os diferentes grupos de fármacos, os principios da súa autorización, uso e indicación, e os mecanismos de acción dos mesmos.
A4	Utilización dos medicamentos, avaliando os beneficios esperados e os riscos asociados e/ou efectos derivados da súa administración e consumo.
A10	Identificar as respostas psicosociais das persoas ante as diferentes situacións da saúde (en particular, a enfermidade e o sufrimento), seleccionando as accións axeitadas para proporcionarlles axuda nesas situacións.
A11	Establecer unha relación empática e respectuosa co paciente e a familia, acorde coa situación da persoa, problema de saúde e etapa de desenvolvemento.
A12	Utilizar estratexias e habilidades que permitan unha comunicación efectiva con pacientes, familias e grupos sociais, así como a expresión das súas preocupacións e intereses.
A17	Aplicar o proceso de enfermaría para proporcionar e garantir o benestar a calidade e seguridade das persoas atendidas.
A24	Identificar e analizar a influencia de factores internos e externos no nivel de saúde dos individuos e grupos.
A49	Prestar cuidados, garantindo o dereito á dignidade, privacidade, intimidade, confidencialidade e capacidade de decisión do paciente e familia.
A50	Individualizar o cuidado considerando a idade, o xénero, as diferenzas culturais, o grupo étnico, as crenzas e valores.
A51	Coñecer os problemas de saúde mental máis relevantes nas diferentes etapas do ciclo vital, proporcionando cuidados integrais e eficaces, no ámbito da enfermaría.

Competencias de materia	
Resultados previstos en la materia	Resultados de Formación y Aprendizaje
Coñecer o uso e a indicación de produtos sanitarios vinculados aos cuidados de enfermaría.	A2
Coñecer os diferentes grupos de fármacos, os principios da súa autorización, uso e indicación, e os mecanismos de acción dos mesmos.	A3
Utilización dos medicamentos, avaliando os beneficios esperados e os riscos asociados e/ou efectos derivados da súa administración e consumo.	A4
Identificar as respostas psicosociais das persoas ante as diferentes situacións da saúde (en particular, a enfermidade e o sufrimento), seleccionando as accións axeitadas para proporcionarlles axuda nesas situacións.	A10
Establecer unha relación empática e respectuosa co paciente e a familia, acorde coa situación da persoa, problema de saúde e etapa de desenvolvemento.	A11
Utilizar estratexias e habilidades que permitan unha comunicación efectiva con pacientes, familias e grupos sociais, así como a expresión das súas preocupacións e intereses.	A12
Aplicar o proceso de enfermaría para proporcionar e garantir o benestar a calidade e seguridade das persoas atendidas.	A17
Identificar e analizar a influencia de factores internos e externos no nivel de saúde dos individuos e grupos.	A24
Prestar cuidados, garantindo o dereito á dignidade, privacidade, intimidade, confidencialidade e capacidade de decisión do paciente e familia.	A49
Individualizar o cuidado considerando a idade, o xénero, as diferenzas culturais, o grupo étnico, as crenzas e valores.	A50

Contidos	
Tema	
1- Historia de la Psiquiatría y de la enfermería psiquiátrica	(*)(*)
2- Concepto de enfermedad y salud mental.	(*)(*)
3- Epidemiología de la enfermedad mental:	3.1 Aspectos conceptuales.
3.2 Epidemiología de la enfermedad mental en la comunidad.
4- Multicausalidad de las enfermedades mentales.	(*)(*)
5- Entrevista psicológico-psiquiátrica	5.1 La historia clínicaPsiquiatra.
5.2 Exploración del estado mental.
6- Instrumentos de evaluación de los trastornos mentales.	(*)(*)
7 - El equipo en Salud Mental.	7.1 Dinámica de la relación terapéutica.
8- Relación de ayuda en enfermería de Salud.	8.1 Formas de intervención con el paciente psiquiátrico.
9- Clasificación de la Enfermedad Mental.	(*)(*)
10- Diagnóstico de enfermería.	10.1 Protocolos de enfermería en Salud Mental.
11- Trastornos Mentales Orgánicos.	(*)(*)
12- Trastornos de Personalidad.	(*)(*)
13- Trastornos Esquizofrénicos y Trastornos relacionados.	(*)(*)
14- Trastornos del Estado de ánimo.	(*)(*)
15- Trastornos de Ansiedad. Trastorno Obsesivo-Compulsivo.	(*)(*)
16- Trastornos Adaptativos.	(*)(*)
17- Trastornos Somatomorfos, síndrome y síntomas somáticos funcionales y Trastornos disociativos.	(*)(*)
18- Trastornos mentales relacionados con el VIH - SIDA.	(*)(*)
19- Trastornos derivados del consumo de alcohol.	(*)(*)
20- Trastornos derivados del consumo de drogas.	(*)(*)
21- Trastornos de la conducta Alimentaria.	21.1 Anorexia nerviosa y Bulimia nerviosa.
22- Disfunciones sexuales.	(*)(*)
23- Trastornos del sueño.	(*)(*)
24- Trastornos de los hábitos y del control de los impulsos.	(*)(*)
25- Trastornos mentales en la infancia y adolescencia.	(*)(*)
26- Trastornos mentales habituales en el anciano.	(*)(*)
(*)(*)	(*)(*)
27- Retraso mental.	(*)(*)
28- Urgencia psiquiátrica y situación de crisis.	(*)(*)
29- Conductas suicidas.	(*)(*)
30 Tratamiento del paciente con enfermedad mental:	30.1 Tratamiento Farmacológico.
30.2 Tratamiento psicoterapéutico. 30.3 Otros tratamientos: Terapia Electroconvulsiva...
31- Dispositivos Asistenciales.	(*)(*)
32- Prevención de la Enfermedad Mental.	(*)(*)

Planificación			
	Horas en clase	Horas fuera de clase	Horas totales
Sesión maxistral	47	0	47
Seminarios	12	40	52
Titoría en grupo	12	35	47
Actividades introductorias	1	1	2
Probas de resposta curta	0	1	1
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	0	1	1

*Los datos que aparecen en la tabla de planificación son de carácter orientativo, considerando la heterogeneidad de alumnado

Metodoloxía docente	
	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Seminarios	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permiten afondar ou complementar os contidos da materia. Pódense empregar como complemento das clases teóricas.
Titoría en grupo	Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminarios	Atención personalizada mediante las tutorías de grupo. Además se utilizara el email y el telefono para resolución de dudas.
Titoría en grupo	Atención personalizada mediante las tutorías de grupo. Además se utilizara el email y el telefono para resolución de dudas.

Avaliación		
	Descrición	Calificación
Seminarios	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permiten afondar ou complementar os contidos da materia. Pódense empregar como complemento das clases teóricas.	10
Titoría en grupo	Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.	10
Probas de resposta curta	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas directas sobre un aspecto concreto. Os alumnos deben responder de maneira directa e breve en base aos coñecementos que teñen sobre a materia.	40
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas abertas sobre un tema. Os alumnos deben desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que teñen sobre a materia nunha resposta extensa.	40

Otros comentarios sobre la Evaluación

Bibliografía. Fontes de información

J.Vallejo Ruicoba, **INTRODUCCIÓN A LA PSICOPATOLOGÍA Y A LA PSIQUIATRÍA**,
 Julio Bobes García, **ENFERMERÍA PSIQUIATRICA**,
 Joana Formés Vives, **ENFERMERÍA DE SALUD MENTAL Y PSIQUIÁTRICA**,
 O'Brien-Kennedy-Ballard., **FUNDAMENTOS DE ENFERMERÍA EN SALUD MENTAL**,

Recomendacións

Asignaturas que continúan el temario

Psicoloxía: Psicoloxía/V53G140V01102

Asignaturas que se recomienda cursar simultáneamente

Enfermería xeriátrica e cuidados paliativos/V53G140V01304

Asignaturas que se recomienda haber cursado previamente

Prácticas clínicas I/V53G140V01208
 Prácticas clínicas II/V53G140V01303
 Prácticas clínicas III/V53G140V01306
 Prácticas clínicas IV/V53G140V01405
 Prácticas clínicas V/V53G140V01406

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Prácticas clínicas III				
Asignatura	Prácticas clínicas III			
Código	V53G140V01306			
Titulación	Grao en Enfermería			
Descritores	Creditos ECTS	Seleccione	Curso	Cuatrimestre
	18	OB	3	2c
Lengua	Castelán			
Impartición	Galego			
Departamento	Departamento da E.U. de Enfermería (Povisa)
Dpto. Externo			
Coordinador/a	Giráldez Miranda, Esperanza María			
Profesorado	Giráldez Miranda, Esperanza María
Maldonado Arroyo, Alfonso Eduardo
Marcial Pérez, José Ángel
Muiños Álvarez, Alicia			
Correo-e	chainesa@hotmail.com			
Web	http://www.cepovisa.com			
Descripción general				

Competencias de titulación	
Código	
A1	Coñecer e identificar a estrutura e funcións do corpo humano. Comprender as bases moleculares e fisiolóxicas das células e os tecidos.
A2	Coñecer o uso e a indicación de produtos sanitarios vinculados aos coidados de enfermaría.
A3	Coñecer os diferentes grupos de fármacos, os principios da súa autorización, uso e indicación, e os mecanismos de acción dos mesmos.
A4	Utilización dos medicamentos, avaliando os beneficios esperados e os riscos asociados e/ou efectos derivados da súa administración e consumo.
A5	Coñecer e valorar as necesidades nutricionais das persoas sas e con problemas de saúde ao longo do ciclo vital, para promover e reforzar pautas de conduta alimentaria saudable.
A6	Identificar os nutrientes e os alimentos en que se atopan.
A7	Identificar os problemas nutricionais máis habituais e seleccionar as recomendacións dietéticas adecuadas.
A8	Aplicar as tecnoloxías e sistemas de información e comunicación dos coidados de saúde.
A9	Coñecer os procesos fisiopatolóxicos e as súas manifestacións e os factores de risco que determinan os estados de saúde e enfermidade nas diferentes etapas do ciclo vital.
A10	Identificar as respostas psicosociais das persoas ante as diferentes situacións da saúde (en particular, a enfermidade e o sufrimento), seleccionando as accións axeitadas para proporcionarlles axuda nesas situacións.
A11	Establecer unha relación empática e respectuosa co paciente e a familia, acorde coa situación da persoa, problema de saúde e etapa de desenvolvemento.
A12	Utilizar estratexias e habilidades que permitan unha comunicación efectiva con pacientes, familias e grupos sociais, así como a expresión das súas preocupacións e intereses.
A13	Recoñecer as situacións de risco vital e saber executar manobras de soporte vital básico e avanzado.
A14	Coñecer e identificar os problemas psicolóxicos e físicos derivados da violencia de xénero para capacitar ao estudante na prevención, a detección precoz, a asistencia e a rehabilitación das vítimas desta forma de violencia.
A15	Identificar, integrar e relacionar o concepto de saúde e os coidados, desde unha perspectiva histórica, para comprender a evolución do coidado de enfermaría.
A16	Comprender dende unha perspectiva ontolóxica e epistemolóxica, a evolución dos conceptos centrais que configuran a disciplina de enfermaría, así como os modelos teóricos máis relevantes, aplicando a metodoloxía científica no proceso de coidar e desenvolvendo os plans de coidados correspondentes.
A17	Aplicar o proceso de enfermaría para proporcionar e garantir o benestar a calidade e seguridade das persoas atendidas.
A18	Coñecer e aplicar os principios que sustentan os coidados integrais de enfermaría.
A20	Capacidade para describir os fundamentos do nivel primario de saúde e as actividades que se desenvolven para proporcionar un coidado integral de enfermaría ao individuo, á familia e á comunidade.
A21	Comprender a función e actividades e actitude cooperativa que o profesional deberá desenvolver nun equipo de Atención Primaria de Saúde.
A22	Promover a participación das persoas, familia e grupos no seu proceso de saúde-enfermidade.
A23	Identificar os factores relacionados coa saúde e os problemas do ámbito, para atender ás persoas en situacións de saúde ou enfermidade como integrantes dunha comunidade.
A24	Identificar e analizar a influencia de factores internos e externos no nivel de saúde dos individuos e grupos.
A25	Aplicar os métodos e procedementos necesarios no seu ámbito para identificar os problemas de saúde máis relevantes nunha comunidade.

A27	Educación, facilitar e apoiar a saúde e o benestar dos membros da comunidade, cuxas vidas están afectadas por problemas de saúde, risco, sufrimento, enfermidade, incapacidade ou morte.
A28	Coñecer as alteracións da saúde do adulto, identificando as manifestacións que aparecen nas súas distintas fases.
A29	Identificar as necesidades de coidado derivadas dos problemas de saúde.
A30	Analizar os datos recollidos na valoración, priorizar os problemas do paciente adulto, establecer e executar o plan de coidados e realizar a súa avaliación.
A31	Realizar as técnicas e procedementos de coidados de enfermaría, establecendo unha relación terapéutica cos enfermos e familiares.
A32	Seleccionar as intervencións encamiñadas a tratar ou previr os problemas derivados das desviacións de saúde.
A36	Coñecer os aspectos específicos dos coidados do neonato. Identificar as características das diferentes etapas da infancia e adolescencia e os factores que condicionan o patrón normal de crecemento e desenvolvemento.
A37	Coñecer os problemas de saúde máis frecuentes na infancia e identificar as súas manifestacións. Analizar os datos de valoración do neno, identificando os problemas de enfermaría e as complicacións que poden presentarse.
A38	Aplicar as técnicas que integran o coidado de enfermaría, establecendo unha relación terapéutica cos nenos e os seus coidadores.
A39	Seleccionar as intervencións dirixidas ao neno san e ao enfermo, así como as derivadas dos métodos de diagnóstico e tratamento.
A40	Ser capaz de proporcionar educación para a saúde aos pais ou coidadores primarios.
A41	Comprender os cambios asociados ao proceso de envellecemento e a súa repercusión na saúde.
A42	Identificar as modificacións estruturais, funcionais, psicolóxicas e de formas de vida asociadas ao proceso de envellecer.
A43	Coñecer os problemas de saúde máis frecuentes nos anciáns
A44	Seleccionar as intervencións coidadoras dirixidas a tratar ou a previr os problemas de saúde e a súa adaptación á vida diaria mediante recursos de proximidade e apoio á persoa anciá.
A48	Coñecer a lexislación aplicable e o código ético e deontolóxico da enfermaría española, inspirado no código europeo de ética e deontoloxía de enfermaría.
A49	Prestar coidados, garantindo o dereito á dignidade, privacidade, intimidade, confidencialidade e capacidade de decisión do paciente e familia.
A50	Individualizar o coidado considerando a idade, o xénero, as diferenzas culturais, o grupo étnico, as crenzas e valores.
A52	Coñecer os coidados paliativos e control da dor para prestar coidados que alivien a situación dos enfermos avanzados e terminais

Competencias de materia

Resultados previstos en la materia	Resultados de Formación y Aprendizaje
Coñecer e identificar a estrutura e funcións do corpo humano. Comprender as bases moleculares e fisiolóxicas das células e os tecidos.	A1
Coñecer o uso e a indicación de produtos sanitarios vinculados aos coidados de enfermaría.	A2
Coñecer os diferentes grupos de fármacos, os principios da súa autorización, uso e indicación, e os mecanismos de acción dos mesmos.	A3
Utilización dos medicamentos, avaliando os beneficios esperados e os riscos asociados e/ou efectos derivados da súa administración e consumo.	A4
Coñecer e valorar as necesidades nutricionais das persoas sas e con problemas de saúde ao longo do ciclo vital, para promover e reforzar pautas de conduta alimentaria saudable.	A5
Identificar os nutrientes e os alimentos en que se atopan.	A6
Identificar os problemas nutricionais máis habituais e seleccionar as recomendacións dietéticas adecuadas.	A7
Aplicar as tecnoloxías e sistemas de información e comunicación dos coidados de saúde.	A8
Coñecer os procesos fisiopatolóxicos e as súas manifestacións e os factores de risco que determinan os estados de saúde e enfermidade nas diferentes etapas do ciclo vital.	A9
Identificar as respostas psicosociais das persoas ante as diferentes situacións da saúde (en particular, a enfermidade e o sufrimento), seleccionando as accións axeitadas para proporcionarlles axuda neses situacións.	A10
Establecer unha relación empática e respectuosa co paciente e a familia, acorde coa situación da persoa, problema de saúde e etapa de desenvolvemento.	A11
Utilizar estratexias e habilidades que permitan unha comunicación efectiva con pacientes, familias e grupos sociais, así como a expresión das súas preocupacións e intereses.	A12
Recoñecer as situacións de risco vital e saber executar manobras de soporte vital básico e avanzado.	A13
Coñecer e identificar os problemas psicolóxicos e físicos derivados da violencia de xénero para capacitar ao estudante na prevención, a detección precoz, a asistencia e a rehabilitación das vítimas desta forma de violencia.	A14
Identificar, integrar e relacionar o concepto de saúde e os coidados, desde unha perspectiva histórica, para comprender a evolución do coidado de enfermaría.	A15

Comprender dende unha perspectiva ontolóxica e epistemolóxica, a evolución dos conceptos centrais que configuran a disciplina de enfermaría, así como os modelos teóricos máis relevantes, aplicando a metodoloxía científica no proceso de coidar e desenvolvendo os plans de coidados correspondentes.	A16
Aplicar o proceso de enfermaría para proporcionar e garantir o benestar a calidade e seguridade das persoas atendidas.	A17
Coñecer e aplicar os principios que sustentan os coidados integrais de enfermaría.	A18
Capacidade para describir os fundamentos do nivel primario de saúde e as actividades que se desenvolven para proporcionar un coidado integral de enfermaría ao individuo, á familia e á comunidade.	A20
Comprender a función e actividades e actitude cooperativa que o profesional deberá desenvolver nun equipo de Atención Primaria de Saúde.	A21
Promover a participación das persoas, familia e grupos no seu proceso de saúde-enfermidade.	A22
Identificar os factores relacionados coa saúde e os problemas do ámbito, para atender ás persoas en situacións de saúde ou enfermidade como integrantes dunha comunidade.	A23
Identificar e analizar a influencia de factores internos e externos no nivel de saúde dos individuos e grupos.	A24
Aplicar os métodos e procedementos necesarios no seu ámbito para identificar os problemas de saúde máis relevantes nunha comunidade.	A25
Educar, facilitar e apoiar a saúde e o benestar dos membros da comunidade, cuxas vidas están afectadas por problemas de saúde, risco, sufrimento, enfermidade, incapacidade ou morte.	A27
Coñecer as alteracións da saúde do adulto, identificando as manifestacións que aparecen nas súas distintas fases.	A28
Identificar as necesidades de coidado derivadas dos problemas de saúde.	A29
Analizar os datos recollidos na valoración, priorizar os problemas do paciente adulto, establecer e executar o plan de coidados e realizar a súa avaliación.	A30
Realizar as técnicas e procedementos de coidados de enfermaría, establecendo unha relación terapéutica cos enfermos e familiares.	A31
Seleccionar as intervencións encamiñadas a tratar ou prever os problemas derivados das desviacións de saúde.	A32
Coñecer os aspectos específicos dos coidados do neonato. Identificar as características das diferentes etapas da infancia e adolescencia e os factores que condicionan o patrón normal de crecemento e desenvolvemento.	A36
Coñecer os problemas de saúde máis frecuentes na infancia e identificar as súas manifestacións. Analizar os datos de valoración do neno, identificando os problemas de enfermaría e as complicacións que poden presentarse.	A37
Aplicar as técnicas que integran o coidado de enfermaría, establecendo unha relación terapéutica cos nenos e os seus coidadores.	A38
Seleccionar as intervencións dirixidas ao neno san e ao enfermo, así como as derivadas dos métodos de diagnóstico e tratamento.	A39
Ser capaz de proporcionar educación para a saúde aos pais ou coidadores primarios.	A40
Comprender os cambios asociados ao proceso de envellecemento e a súa repercusión na saúde.	A41
Identificar as modificacións estruturais, funcionais, psicolóxicas e de formas de vida asociadas ao proceso de envellecer.	A42
Coñecer os problemas de saúde máis frecuentes nos anciáns	A43
Seleccionar as intervencións coidadoras dirixidas a tratar ou a prever os problemas de saúde e a súa adaptación á vida diaria mediante recursos de proximidade e apoio á persoa anciá.	A44
Coñecer a lexislación aplicable e o código ético e deontolóxico da enfermaría española, inspirado no código europeo de ética e deontoloxía de enfermaría.	A48
Prestar coidados, garantindo o dereito á dignidade, privacidade, intimidade, confidencialidade e capacidade de decisión do paciente e familia.	A49
Individualizar o coidado considerando a idade, o xénero, as diferenzas culturais, o grupo étnico, as crenzas e valores.	A50
Coñecer os coidados paliativos e control da dor para prestar coidados que alivien a situación dos enfermos avanzados e terminais	A52

Contidos

Tema

Rotatorio de prácticas preprofesionais que permitan a aplicación e a adquisición de competencias dos coñecementos teóricos e metodolóxicos da Enfermería na práctica clínica en áreas de hospitalización.	Realización das actividades referidas aos periodos de prácticas clínicas nos correspondentes servizos asistenciais.
	Realización do cartafol do estudante en cada periodo asistencial.

Planificación

	Horas en clase	Horas fuera de clase	Horas totales

Actividades introductorias	1	0	1
Estudo de casos/análises de situacións	10	20	30
Titoría en grupo	10	0	10
Prácticas clínicas	300	0	300
Informes/memorias de prácticas	20	64	84
Cartafol/dossier	25	0	25

*Los datos que aparecen en la tabla de planificación son de carácter orientativo, considerando la heterogeneidad de alumnado

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introductorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Estudo de casos/análises de situacións	Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar de hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.
Titoría en grupo	Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.
Prácticas clínicas	O estudante desenvolvera as actividades nun contexto relacionado co exercicio dunha profesión na área de Ciencias da Saúde.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Actividades introductorias	Seguemento da evolución da aprendizaxe teórico-práctica do/a estudante de forma individual en cada unha das unidades asistenciais. Tutorización individual según demanda do/a estudante.
Estudo de casos/análises de situacións	Seguemento da evolución da aprendizaxe teórico-práctica do/a estudante de forma individual en cada unha das unidades asistenciais. Tutorización individual según demanda do/a estudante.
Prácticas clínicas	Seguemento da evolución da aprendizaxe teórico-práctica do/a estudante de forma individual en cada unha das unidades asistenciais. Tutorización individual según demanda do/a estudante.
Titoría en grupo	Seguemento da evolución da aprendizaxe teórico-práctica do/a estudante de forma individual en cada unha das unidades asistenciais. Tutorización individual según demanda do/a estudante.
Pruebas	Descrición
Informes/memorias de prácticas	

Avaliación

	Descrición	Calificación
Prácticas clínicas	Avaliación das competencias que adquire e demostra o/a estudante durante o desenvolvemento das súas prácticas en centros asistenciais.
Avaliarase:
Coñecementos teórico-prácticos.
Actitudes.
Habilidades.
Cumprimento das normas.	80
Informes/memorias de prácticas	Avaliarase a realización do P.A.E para o seguemento de 8 pacientes durante o periodo de prácticas clínicas de hospitalización.	15
Cartafol/dossier	O/a estudante presentará a finalización do periodo o correspondente cartafol.	5

Otros comentarios sobre la Evaluación

Bibliografía. Fontes de información

NANDA, **Diagnósticos Enfermeiros: definicións e clasificación.**, ELSEVIER 2009-2011,
DOENGES, **PLANES DE CUIDADOS EN ENFERMARÍA**, McGraw-Hill,
CUIDEN/INDEX ENFERMARÍA, **Bases da datos de Enfermaría**,

Recomendacións

Asignaturas que continúan el temario

Prácticas clínicas IV/V53G140V01405

Asignaturas que se recomienda cursar simultáneamente

Enfermería clínica I/V53G140V01204

Enfermería clínica II/V53G140V01205

Enfermería comunitaria II/V53G140V01206

Farmacología e dietética/V53G140V01203

Introducción a enfermería clínica/V53G140V01201

Asignaturas que se recomienda haber cursado previamente

Fundamentos de enfermería/V53G140V01107

Prácticas clínicas I/V53G140V01208
